

Jane
Austenová
Pýcha a předsudek

Přeložila Eva Kondrysová

Translation © Eva Kondrysová, 2008

ISBN 978-80-7335-354-4

1

Světlem panuje skálopevné přesvědčení, že svobodný muž, který má slušné jmění, se neobejde bez ženušky.

A přistěhuje-li se někam takovýto mladík, je tato víra tak zakořeněna v myslích sousedních rodin, že ho považují za právoplatné vlastnictví té které dcery ještě dříve, než mají možnost obeznámit se v tomto ohledu s jeho vlastními pocity nebo zásadami.

„Drahý manželé,“ pravila jednoho dne paní Bennetová onomu pánovi, „zdalipak už víte, že netherfieldské panství dostane konečně nájemce?“

Pan Bennet odvětil, že nikoli.

„Už je tomu tak,“ pokračovala, „právě se odtamtud vrátila paní Longová a všechno mi to vypověděla.“

Pan Bennet na to nic neříkal.

„Cožpak nechcete vědět, kdo tam přijde?“ zvolala jeho choť netrpělivě.

„Vidím, že byste mi to velice ráda sdělila, a jsem hotov vás vyslechnout.“

Tato pobídka stačila.

„Jen považte, můj milý, to vás bude zajímat. Paní Longová říká, že pánem na Netherfieldu se stane velmi zámožný mladík ze severní Anglie; v pondělí prý přijel v kočáře se čtyřspřežím, a tak se mu tam zalíbilo, že se s panem Morrisem okamžitě dohodl; má se prý nastěhovat ještě před svatým Michalem a část služebnictva přibude už koncem příštího týdne.“

„Jakpak se jmenuje?“

„Bingley.“

„Je ženatý, nebo svobodný?“

„Ach, svobodný! Svobodný je, drahý choti! Svobodný mladík, a jak zámožný, má čtyři nebo pět tisíc ročně. To je něco pro naše děvčata!“

„Jak to? Co je jim po tom?“

„Že mě můžete tak zlobit, drahý choti,“ odvětila paní Bennetová. „Víte dobře, že pomyslím na to, aby si jednu z nich vzal.“

„Z toho důvodu se sem tedy stěhuje?“

„Z toho důvodu! Jak můžete pronést takovou hloupost! Ale není přece vyloučeno, že by se mohl do některé zamilovat, a proto ho okamžitě, jen co přijede, musíte navštívit.“

„To bych ani nepovažoval za nutné. Zajedte tam s děvčaty sama, anebo je pošlete bez doprovodu, což snad bude nejmoudřejší, protože vás žádná půvabem nepředčí, a třeba byste se panu Bingleymu nejlépe líbila vy.“

„I vy lichotníku! Kdysi jsem snad nebyla zrovna ošklivá, ale teď si už na ničem nezakládám. Nehodí se, aby matka pěti dospělých dcer dbala o vlastní krásu.“

„V tom případě neměla asi ani dřív nač dbát.“

„Nic naplat, drahý manželi, musíte se vypravit a pana Bingleyho po sousedsku přivítat, až sem přijede.“

„Ujišťuju vás, že o to ani za mák nestojím.“

„Nezapomínejte, že máte dcery. Považte, jaká by to byla partie pro jednu z nich! Sir William a lady Lucasová z ním chtějí rozhodně zajít, a to výhradně z onoho důvodu; víte přece, že jinak nové lidi nenavštěvují. Není vyhnutí, musíte to učinit, protože jinak bychom tam nemohly *my*.“

„Načpak takové cavyky! Jsem si jist, že vás pan Bingley rád uvítá, a já vám dám s sebou krátký průvodní dopis, že

ochotně svoluju, aby si vzal, kterou chce, ačkoli já bych se přimlouval za mou roztomilou Lízinku.“

„Nic takového rozhodně nedovolím. Líza není o nic lepší než ostatní a já tvrdím, že není zdaleka tak krásná jako Jane a ani zdaleka tak veselá a příjemná jako Lydia. Jenže vy pro ni odjakživa máte slabost.“

„Žádná z nich nestojí za fajfku tabáku,“ odpověděl. „Jsou hloupé a pošetilé, jako děvčata bývají, ale Lízinka je přece jen trochu čipernější než její sestry.“

„Jak můžete mluvit tak ošklivě o vlastních dětech, choť! Máte radost, když mě můžete pozlobit. Neberete vůbec ohled na mé ubohé nervy!“

„Mýlíte se, drahá. Ctím vaše nervy. Jsem s nimi důvěrně spřátelen. Vždyť mi je ohleduplně připomínáte už dobrých dvacet let.“

„Och, vy nevíte, co mě už stály utrpení.“

„Doufám, že to překonáte a dožijete se toho, jak mladíci se čtyřtisícovými důchody zaplavují náš kraj.“

„Co by nám to bylo platné, i kdyby se jich sem nastěhovalo dvacet, když je nechcete navštívit.“

„Až jich bude dvacet, navštívím je všechny, na to se spolehněte, milá choť.“

Pan Bennet v sobě spojoval pohotový vtip, sarkasmus, uzavřenost i rozmary tak zvláštním způsobem, že ho jeho paní ani za třiadacet let společného života neměla ještě dost dobře prokouknutého.

Proniknout za její duševní obzor nevyžadovalo takové úsilí. Byla to žena s malým pochopením pro ostatní, s nepatrným vzděláním a náladové povahy. Když jí něco nevyhovovalo, jala se naříkat na pomyslnou neurózu. Jejím životním cílem bylo vyvdat dcery a mezitím se utěšovala návštěvami a místními novinkami.

2

Pan Bennet šel složit poklonu panu Bingleymu mezi prvními. Od prvopočátku se s ním hodlal seznámit, ačkoli manželku nepřestával ujišťovat, že nikam nepůjde; však se o tom dozvěděla až večer po vykonané návštěvě. A pak jí to sdělil takto: Všiml si, že jeho druhorozená dcera pilně vylepšuje nějaký klobouk, a zničehonic poznamenal: „Doufám, že se bude panu Bingleymu líbit, Lízinko.“

„Jak můžeme vědět, co se panu Bingleymu líbí nebo nelíbí,“ opáčila matka nahněvaně, „když ho nesmíme navštívit.“

„Zapomínáte, že se s ním setkáme ve společnosti, maminko,“ namítla Elizabeth, „a paní Longová slíbila, že nám ho představí.“

„Nevěřím, že by to paní Longová doopravdy udělala. Má přece sama dvě neteře. Je to sobecká, pokrytecká osoba a mně byla odjakživa protivná.“

„Mně rovněž,“ pravil pan Bennet. „Rád vidím, že na ni v této věci nespoleháte.“

Paní Bennetová se neuráčila odpovědět, ale musela si vylít zlost na jedné z dcer.

„Pro rány boží, nekašli pořád, Kitty! Měj trochu soucitu s mými nervy! Drásá mi to uši!“

„Kitty se ještě nenaučila kašlat decentně,“ přisadil si otec, „a vybere si vždy tu nepravou chvíli.“

„Nekašlu přece pro zábavu,“ ohradila se Kitty dotčeně. „Kdy má být příští ples, Lízinko?“

„Od zítřka za čtrnáct dní.“

„Máš pravdu!“ zvolala matka Bennetová. „A paní Longová se vrátí až den předtím, takže nám pana Bingleyho nebude moci představit, protože ho sama ještě nebude znát.“

„Snad tedy, milá manželko, trumfnete svou přítelkyni a představíte jí pana Bingleyho sama.“

„Vyloučeno, choti, vyloučeno, vždyť jsem se s ním ještě neseznámila; jak mě můžete tak škádlit?“

„Vážím si vaší obezřetnosti. Čtrnáct dní skutečně nic neznamená. Cožpak lze za čtrnáct dní poznat, jak se náš nový známý vybarví? Avšak netroufneme-li si my, troufne si někdo jiný, neboť paní Longové a jejím neteřím se musí koneckonců též dostat příležitosti; a jelikož to ona bude pokládat za laskavost, musím se toho ujmout sám, nemáte-li vy chuť prokázat jí tu službu.“

Děvčata vykulila na otce oči. Paní Bennetová namítlala jen: „Nesmysl, nesmysl!“

„Co znamená to důrazné popření?“ zvolal otec. „Považujete způsob představování a význam, jenž se mu přikládá, za nesmysl? V *tom* bych s vámi nemohl zcela souhlasit. Co o tom soudíš ty, Mary? Jsi dívka filozoficky založená, čteš tlusté knihy a děláš si z nich výpisky, pokud je mi známo.“

Mary by byla ráda pronesla něco chytrého, ale nic ji bohužel nenapadalo.

„Zatímco se Mary soustřeďuje,“ pokračoval pan Bennet, „vraťme se k panu Bingleymu.“

„Mám pana Bingleyho až po krk!“ zvolala jeho choť.

„To mě mrzí, ale pročpak jste to neřekla dřív? Kdybych to byl tušil dnes ráno, nešel bych ho navštívit. To je směla,

ale když už jsem u něho jednou byl, nemůžeme ho přece dost dobře ignorovat.“

Rodina žasla právě tak, jak si to přál, a nejvíc ze všech snad paní Bennetová, ačkoli začala prohlašovat, hned jak první vlna radosti opadla, že od něho celou tu dobu nic jiného nečekala.

„Vy jste zlatý člověk, nejdražší manželi! Však já dobře věděla, že mi nakonec vyhovíte. Byla jsem si jistá, že máte naše děvčata příliš rád, abyste zanedbal takovou možnost. Ach, to jste mi udělal radost! Ale že se vám to povedlo; sebral jste se dopoledne a šel a nezmínil se o tom ani slovíčkem, až teď.“

„Nu, Kitty, teď už můžeš kašlat, co srdce ráčí,“ řekl pan Bennet a při těchto slovech se zvedl a odcházel, neboť ho unavovaly ženiny radostné projevy.

„Máte skvělého otce, děvčata,“ pravila matka, když za ním zapadly dveře. „Nevím, jak se mu kdy odvděčíte za jeho dobrotu, anebo konečně i mně. V našem věku to už není nic příjemného seznamovat se každý den s novými lidmi, to vám povídám, ale co bychom kvůli vám neudělali! Lydie, děvenko moje, jseš sice nejmladší, ale řekla bych, že si s tebou pan Bingley na příštím plese zatančí.“

„Hm, já se ho neleknu,“ prohlásila Lydia udatně. „Nejmladší jsem, ale zato největší.“

Zbytek večera strávily úvahami, za jak dlouho oplatí Bingley panu Bennetovi návštěvu, a dohadováním, kdy ho budou moci pozvat na oběd.

3

Ať se však paní Bennetová vyptávala, jak chtěla – a všech pět dcer ji přitom všemožně podporovalo – nedokázala vypáčit ze svého chotě dostatečný popis pana Bingleyho. Volily rozličnou taktiku – nezastřené dotazování, lstivé předpoklady i vzdálené narážky, on však ze všech klíčků vyklouzl, a tak jim nakonec nezbývalo než se spokojit informacemi z druhé ruky, které jim poskytla jejich sousedka lady Lucasová. Její hlášení bylo navýsost uspokojující. Sir William jím byl nadšen. Je prý docela mladý, okouzlujícího zevnějšku, nesmírně přívětivý, a nadto se hodlá zúčastnit příštího společenského večírku i s četnými přáteli. Co mohlo znít nadějněji? Záliba v tanci je prvním krůčkem k tomu, aby se tu zamiloval, a tak leckterá dívka snila o dobytí jeho srdce.

„Kdybych se dožila toho, že by jedna z našich děvčat byla paní na Netherfieldu,“ pravila paní Bennetová manželovi, „a ostatní se stejně dobře vdaly, tak už bych si nic jiného nepřála.“

Za několik dní oplatil pan Bingley panu Bennetovi návštěvu a poseděl s ním asi deset minut v knihovně. Doufal, že se přitom naskytne příležitost k seznámení se slečnami, o jejichž původu už toho mnoho slyšel, avšak musel se spokojit pouze s otcem. Dámy na tom byly o něco lépe, neboť mohly z horního okna aspoň zjistit, že má na sobě modrý kabátec a že přijel na černém koni.

Krátce nato mu bylo odesláno pozvání na oběd, a paní Bennetová již dumala, které chody by její kuchyni nejvíce sloužily ke cti, když tu přišla odpověď, jež vše zhatila. Pana Bingleyho volají neodkladné záležitosti nazítří do Londýna, a tak s velkou lítostí sděluje, že není s to přijmout prokázanou poctu, atd. Paní Bennetová byla úplně vyvedená z míry. Nedovedla si představit, co naléhavého by mohl mít na práci ve městě tak krátce poté, co přibyl do Hertfordshiru, a vyjádřila obavy, zda snad nepoletuje stále z jednoho místa na druhé a nikdy se v Netherfieldu pořádně neusadí. Lady Lucasová ji poněkud upokojila domněnkou, že snad odjel do Londýna jen pro tu velkou společnost, co hodlá přivést na ples, a brzy přišla zpráva, že s panem Bingleyem přijede dvanáct dam a sedm pánů. Dívky rmoutil tak velký počet dam, avšak den před plesem se trochu utěšily, když se dozvěděly, že jich s sebou přivezl ne dvanáct, ale jen šest – pět sester a jednu sestřenicí. Nakonec však do tanečního sálu vkročila pouze pětičlenná společnost – pan Bingley, jeho dvě sestry, manžel starší z nich a ještě jeden mladý pán.

Pan Bingley měl pohledný a ušlechtilý zjev, příjemnou tvář a přátelské, nestrojené vystupování. Jeho sestry byly půvabné a dělaly dojem dam z velkého světa. Pan Hurst, jeho švagr, vypadal pouze urozeně, avšak jeho přítel pan Darcy brzy vzbudil všeobecnou pozornost svou urostlou, vysokou postavou, čistými rysy, hrdým držením a zprávou, která šla od úst k ústům za pět minut poté, co vstoupil do sálu, totiž že má jmění vynášející deset tisíc ročně. Pánové prohlašovali, že je to junák, dámy usoudily, že je mnohem větší fešák než pan Bingley, a polovinu večera k němu všichni vzhlíželi s vřelým obdivem, až jeho chování zavadlo příčinu k všeobecnému rozčarování a veškeré nadšení vyprchalo, neboť společnost shledala, že je pyšný,

že mu nejsou dost vznešení a že se tu nebaví, a pak už ho ani rozlehlé statky v Derbyshiru nezachránily, aby neměl odpudivý, nepříjemný zevnějšek a aby svému příteli nesaahal ani po kotníky.

Pan Bingley se zakrátko seznámil s kdekým v sále, s chutí a živě se bavil, nevynechal jediný kousek, byl smutný, že ples už končí, a zmínil se o tom, že musí také uspořádat podobný večer v Netherfieldu. Taková zlatá povaha mluví sama za sebe. Jaký rozdíl oproti jeho příteli! Pan Darcy si zatančil pouze jednou s paní Hurstovou a jednou se slečnou Bingleyovou, nepřál si být představen žádné jiné dámě a strávil zbytek večera tím, že se procházel po sále a tu a tam prohodil slovíčko s některým ze svých přátel. Jeho charakter byl odhalen. Je to nejpyšnější, nejnepříjemnější člověk na světě a nikdo si nepřál, aby se tu ještě kdy ukázal. Nejvíce proti němu byla zaujatá paní Bennetová, která nejenže neschvalovala jeho celkové vystupování, ale navíc byla pobouřena tím, že se opovržlivě vyjádřil o jedné z jejích dcer.

Protože chyběli tanečníci, byla Elizabeth Bennetová nucena dva kousky prosedět, a během této doby stanul pan Darcy na chvíli poblíž, takže zaslechla rozhovor mezi ním a panem Bingleyem, jenž opustil na několik minut parket, aby přiměl přítele si zatančit.

„Pojď, Darcy,“ pravil, „musím tě dostat do kola. Nelíbí se mi, že tu tak hloupě postáváš. Měl bys tančit.“

„Vyloučeno. Víš dobře, jak je mi to proti mysli, neznám-li dobře svou partnerku. V takovéhle společnosti by to bylo nesnesitelné. Tvoje sestry jsou zadané a vyzvat kteroukoli jinou by pro mne byl hotový trest.“

„Nedělal bych takové drahoty ani za širý svět!“ zvolal Bingley. „Na mou věru, co jsem živ, neseznámil jsem se ještě s tolika příjemnými dívkami za jediný večer; několik je jich tu přece velmi hezkých.“

„S jediným hezkým děvčetem v celém sále tančíš ty,“ namítl pan Darcy a pohlédl na nejstarší slečnu Bennetovou.

„Ach, to je nejkrásnější stvoření, jaké jsem kdy spatřil! Ale přímo za tebou sedí jedna z jejích sester a ta je také velmi půvabná a jistě i milá. Dovol, ať ti ji má tanečnice představí.“

„Která to je?“ ohlédl se a na okamžik se zadíval na Elizabeth; když se setkal s jejím pohledem, odvrátil se a chladně prohlásil: „Ušla by, ale není natolik hezká, aby mne uvedla v pokušení; kromě toho nemám chuť vyznamenávat svou pozorností mladé dámy, které jiní muži pomíjejí. Vrať se raději ke své tanečnici, nech se okouzlovat jejími úsměvy a nemař čas se mnou.“

Pan Bingley jeho rady uposlechl. Darcy pooděšel a v Elizabeth zanechal velmi smíšené pocity. Vylíčila pak tu příhodu barvitě svým známým, neboť měla živou, veselou povahu a každá směšná příhoda ji dokázala pobavit.

Večer uběhl příjemně celé rodině. Paní Bennetová byla svědkem toho, že její nejstarší dcera vzbudila skutečný obdiv netherfieldského panstva. Pan Bingley ji dvakrát vyzval k tanci a jeho sestry jí projevovaly přízeň. Jane to těšilo stejně jako matku, ač to nedávala tak najevo. Elizabeth vycítila, že má Jane radost. Mary zaslechla, jak kdosi vykládá slečně Bingleyové, že ona je nejuzdělanější dívka široko daleko, a Catherine s Lydií měly to štěstí, že ani jeden kousek neproseděly, což jim zatím při plesech stačilo k blaženosti. Vracely se tedy do Longbournu, vsi, kde všichni žili a kde byli nejváženější rodinou, v různých náladě. Zjistily, že pan Bennet dosud bdí. Nad knihou zapomínal na čas a tentokrát byl velmi zvědavý, jak probíhal večer, kterému předcházely tak vzrušené dohady. Očekával spíš, že nový soused naděje jeho choti zklame, ale brzy zjistil, že tentokrát si vyslechne jiné dojmy.

„Ach, drahý manželi,“ začala paní Bennetová, sotva překročila práh, „bavily jsme se výborně, byl to nádherný ples. Jane budila takový obdiv, že si to ani neumíte představit. Každý říkal, jak jí to krásně sluší, a panu Bingleymu se musela moc líbit, protože s ní tančil dvakrát. Jen považte, drahý choti, doopravdy s ní tančil dvakrát! Pro žádnou jinou nepřišel znovu. Nejprve požádal o tanec slečnu Lucasovou. Byla jsem zoufalá, když proti sobě stanuli, ale zřejmě se mu vůbec nelíbila, komu by se také mohla líbit, no ne, a asi ho upoutala Jane, když šla tančit. Vyptal se, kdo to je, dal se představit a o příští tanec požádal ji. Třetí kousek tančil se slečnou Kingovou, čtvrtý s Marií Lucasovou, pátý znovu s Jane a šestý s Lízinkou a pak s Boulangerovou.“

„Kdyby měl trochu soucitu se *mnou*,“ zvolal její manžel netrpělivě, „nebyl by tolik tancoval! Proboha živého, přestaňte už vypočítávat jeho tanečnice! Kéž by si byl podvrkl kotník hned v prvním kole!“

„Je to okouzlující člověk, můj drahý,“ vedla paní Bennetová svou. „Takový krasavec! A jeho sestry jsou dámy, jaké se hned tak nevidí. Ty elegantní toalety! Řekla bych, že jen krajka na sukni paní Hurstové –“

Pan Bennet ji však znovu přerušil a zapřísahal ji, aby mu žádnou parádu nepopisovala. Byla tedy nucena stočit řeč na něco jiného a vylíčila mu podrobně a trochu nadšazeně otřesnou nevychovanost pana Darcyho.

„Ale ujišťuju vás,“ dodala, „že na tom Lízinka netratí, když jemu nepadla do oka, protože je to velmi nepříjemný, odporný člověk a nestojí za to, aby se mu vycházelo vstříc. Ta povznesenost a to sebevědomí, no něco nesnesitelného. Přecházel sem a tam a představoval si, jak všechny převyšuje. Není mu dost hezká, aby si s ní zatančil! Měl jste tam být, milý muži, a zmrazit ho pohledem, jak vy to umíte. Mně je ten člověk odporný!“

4

Jane se opatrně vyhýbala chvalozpěvům na pana Bingleyho, avšak když se ocitla s Elizabeth mezi čtyřma očima, přiznala, že ji velice zaujal.

„Takhle si představuju mladého muže,“ pravila, „rozumného, příjemného, veselého, nepoznala jsem ještě tak šťastnou povahu! Chová se nenuceně a přitom dokonale uhlazeně!“

„A je dokonce i hezký,“ odpověděla Elizabeth, „což by mládenci rovněž měli být, pokud to jen trochu jde. Je tedy všestranně bez vady.“

„Velice mi zalichotilo, že mě požádal o tanec i podruhé. Nečekala jsem takovou poklonu.“

„Ne? Já ji čekala za tebe. V tomhle se od sebe lišíme. Tebe poklona vždycky překvapí, *mne* nikdy. Přirozeně že měl chuť si s tebou ještě zatančit. Není slepý, aby si nevsíml, že jsi pětkrát krásnější než kterékoli jiné děvče v sále. Na to nemusí být ani dvorný. Ne, je skutečně velice milý a dávám ti svolení, aby se ti líbil. Však už se ti líbili mnohem hloupější muži.“

„Ale, Lízinko!“

„Je to pravda! Jsi hned připravená myslet si o každém to nejlepší. Nikdy nevidíš na nikom ani chybičku. V tvých očích je celý svět dobrotivý a laskavý. Ještě jsem nezažila, že bys o někom řekla něco nepříjemného.“

„Nechci nikoho neuváženě odsuzovat, avšak netajím se s tím, co si myslím.“

„To vím, a právě tenhle fakt mě uvádí v úžas. Jsi přece dost rozumná, a přitom tak slepě přehlíš pošetilost a hlouposti ostatních! Předstíraná upřímnost je častý jev – člověk se s ní setká dnes a denně, ale soudit takhle upřímně bez předstírání a bez postranních úmyslů – vzít si z povahy každého člověka jen ty dobré rysy a ještě je vykrášlit a o těch špatných pomlčet – to dokážeš jen ty. Tobě se tedy zamlouvají i sestry toho člověka, což? Ty však bohužel nemají tak šťastnou povahu jako on.“

„Jistěže ne, aspoň ne na první pohled. Ale když si s nimi povídáš, jsou velmi milé. Slečna Bingleyová se nastěhuje k bratrovi a povede mu domácnost; a musela bych se moc mýlit, kdybychom v ní nezáskali roztomilou sousedku.“

Elizabeth ji mlčky vyslechla, ale přesvědčit se nedala; na večírku Bingleyovy sestry rozhodně nevyvinuly žádné úsilí, aby byly k někomu milé, a jelikož Elizabeth měla víc bystrozraku a méně poddajnosti v povaze než její sestra, a nadto její mínění neovlivňoval žádný osobní zájem, neviděla, proč by jimi měla být nějak obzvlášť okouzlena. Ovšemže to byly jemné dámy a nechyběl jim vtip. V případě, že byly dobře naložené, dokázaly se chovat přívětivě, když jim na tom záleželo, ale byly pyšné a sobecké. Měly jistý půvab, vzdělání se jim dostalo v jednom z prvních soukromých londýnských penzionátů, každá vlastnila dvacet tisíc liber, zvykly si utrácet víc, než si mohly dovolit, a stýkaly se s urozenými lidmi. Měly tedy všechny předpoklady k tomu, aby si toho o sobě myslely mnoho a o ostatních pramálo. Pocházely z vážené severoanglické rodiny a tahle skutečnost se jim vtiskla do paměti hlouběji než ta, že za svůj majetek i za majetek svého bratra vděčí obchodnímu podnikání.

Pan Bingley zdědil téměř stotisícové jmění po otci, jenž si za ně hodlal koupit panství, ale zemřel dřív, než tak

učinil. Pan Bingley chtěl otcův úmysl uskutečnit a někdy už se rozhodoval pro to které hrabství, ale protože měl nyní dobrý dům a právo na šlechtické sídlo, domnívali se jeho přátelé, kteří znali jeho bezstarostnou povahu, že asi stráví zbytek života na Netherfieldu a koupí panství přenechá další generaci.

Jeho sestry by rády viděly, aby se usadil na vlastních statcích; a třebaže si nyní panství pouze pronajal, nebylo slečně Bingleyové proti myslí ujmout se úlohy domácí paní – stejně jako paní Hurstová, jež se provdala za muže spíše urozeného než zámožného, ochotně považovala jeho domov za svůj, kdykoli se jí to hodilo. Pan Bingley byl sotva dva roky plnoletý, když ho náhodné doporučení upozornilo na Netherfield. Zajel tam a prohlédl si všechno za půl hodiny – líbila se mu poloha i rozmístění hlavních pokojů, uvěřil, co k chvále panství říkal majitel, a na místě si je pronajal.

S Darcym je poutalo dlouholeté přátelství, ačkoli se od sebe povahově značně lišili. Bingley se Darcymu zamlouval svým nekomplikovaným, otevřeným a poddajným založením, přestože žádná povaha nemohla být vzdálenější jeho vlastní, jež mu zřejmě docela vyhovovala. Bingley věřil skálopevně v Darcyho náklonnost a jeho mínění si velmi vážil. Darcy měl větší rozhled než jeho druh. Bingley se rozhodně nevyznačoval zaostalostí, ale Darcy byl inteligentní. K tomu byl povýšený, uzavřený a vybíravý a jeho vystupování přes svou uhlazenost nezbuzovalo sympatie. V tomto ohledu ho jeho přítel o mnoho předčil. Ať přišel Bingley kamkoli, všude ho měli rádi, kdežto Darcy soustavně někoho urážel.

Způsob, jakým hodnotili merytonský večírek, byl příznačný. Bingley jakživ ještě neviděl pohromadě tolik příjemných lidí ani tolik hezkých děvčat, každý byl k němu

milý a pozorný, všichni se chovali přátelsky a nestroje-
ně, za chvíli se tu cítil jako doma, a pokud šlo o sleč-
nu Bennetovou, ani anděl nemohl být krásnější. Darcy
naopak pozoroval sbírku figurek, které měly stejně da-
leko ke kráse jako k představám, co se sluší, nikdo ho
ani v nejmenším nezaujal, nikdo mu neprokázal žádnou
pozornost, nikdo ho nepobavil. Uznal, že nejen slečna
Bennetová, nýbrž i její sestra je hezká, ale prý se příliš čas-
to usmívá.

Paní Hurstová a její sestra s ním v tomhle byly zajed-
no – přesto však o ní hovořily s uznáním a sympatiemi,
prohlašovaly, že je roztomilá a že by se s ní docela rády
spřátelily. Slečna Bennetová byla tedy puncovaná na roz-
tomilou a jejich bratr se cítil po tomto uznání oprávněn
myslet na ni po libosti.

5

Kousek od Longbournu bydlela rodina, s níž byli Bennetovi obzvláště důvěrně spřátelení. Sir William Lucas se původně zabýval obchodováním v městě Merytonu, domohl se slušného jmění a v době, kdy tam starostoval, vyslyšel král jeho žádost a povýšil ho do šlechtického stavu. Tuto čest prožíval snad až příliš vzrušeně. Od té chvíle se mu zprotivilo jak obchodní podnikání, tak život na malém tržním městě; dal vale tomu i onomu a odstěhoval se s rodinou asi míli za Meryton do domu zvaného nyní Lucasov, kde se mohl dosyta oddávat příjemným úvahám o vlastní důležitosti, a netížen obchodnickými okovy, trávil čas výlučně ve zdvořilůstkách vůči svému okolí. Povýšení co do stavu u něho nepřineslo povýšení co do chování, naopak, byl ke každému velmi ohleduplný. Z tohoto člověka, od přírody nevýbojného, přátelského a ochotného, učinilo představení u dvora galantního kavalíra. Lady Lucasová byla po všech stránkách výborná paní, jen snad nevládla takovým důvtipem, aby mohla být své sousedce paní Bennetové skutečnou oporou. Měla několik dětí. Nejstarší z nich, rozvázná a moudrá sedmadvacetiletá dívka, byla nejlepší Elizabethinou přítelkyní.

Nebylo myslitelné, aby se slečny Lucasovy a slečny Bennetovy nesešly a nezhodnotily ples, a tak se hned nazítří po oné události dostavily mladé sousedky do Longbournu, aby slyšely a byly slyšeny.

„Tys měla úspěch hned zkraje večera, Charlottko,“ podotkla paní Bennetová s podivuhodnou zdvořilostí a sebeovládáním. „Tebe vyzval pan Bingley k tanci první.“

„Ano, ale zdá se, že se mu druhá tanečnice zamlouvala lépe.“

„To myslíš asi naši Jane, ne, protože s ní tančil dvakrát. Skutečně by se podle toho mohlo usuzovat, že se mu zalíbila – i já sama mám tušení, že to tak nějak bude – něco se mi doneslo – ale už si přesně nevzpomínám – týkalo se to pana Robinsona.“

„Nemyslíte snad to, co jsem zaslechla já, když rozmlouval s panem Robinsonem; nevykládala jsem vám to? Pan Robinson se ho ptal, jak se mu zamlouvají merytonské společenské večírky a jestli se mu nezdá, že je tu spousta půvabných dívek, a která že je podle jeho mínění nejpůvabnější. A on odpověděl na tu poslední otázku: ‚Určitě nejstarší slečna Bennetová, o tom nemůže být vůbec sporu.‘“

„Neříkej! To se tedy vyslovil velmi určitě – vypadá to, jako by... přesto však z toho mračna nemusí pršet, to víš.“

„*Já* jsem aspoň vyslechla něco užitečnějšího než ty, Elizo,“ pravila Charlotta. „Pan Darcy se neposlouchá tak příjemně jako jeho přítel, vidíš? – Chudinka Eliza! – Slyšet, že jenom *ujde!*“

„Jen, prosím tě, ještě Lízince nenamlouvej, že by se měla pro jeho nezpůsoby trápit! Takový nepříjemný člověk – bylo by hotové neštěstí, kdyby se mu zalíbila. Paní Longová mi včera vykládala, že vedle ní seděl dobré půl hodiny a ani ústa prý neotevřel.“

„Víte to jistě, matinko? Není to nějaký omyl?“ zeptala se Jane. „Sama jsem zahlédla, jak s ní pan Darcy hovoří.“

„I to ano, protože se ho zeptala, jak se mu líbí v Netherfieldu, a tu se nemohl dost dobře vyhnout odpovědi. Ale

paní Longová povídala, že se zdál celý rozhněvaný, že na něj vůbec promluvila.“

„Slečna Bingleyová mi vykládala, že nikdy mnoho řečí nenadělá,“ pravila Jane, „leđa v kruhu důvěrných přátel. K *nim* je pak neobyčejně srdečný.“

„Tomu nevěřím ani za mák, děvenko. Kdyby byl tak neobyčejně srdečný, byl by na paní Longovou promluvil. Ale já vím, co za tím vězí: všichni říkají, že je to velký hrdopýšek, a doslechl se, hádám, že paní Longová nemá vlastní kočár a přijela na bál v drožce.“

„Že se nebavil s paní Longovou, to by mi tolik nevadilo,“ namítla slečna Lucasová, „ale měl si zatančit s Elizou.“

„Na tvém místě bych dala příště košem *já jemu*, Lízinko,“ radila jí matka.

„Mohu vám, myslím, s určitostí přislíbit, že si s ním v životě nezatančím.“

„U něho by mi pýcha tolik nevadila, jak mi obvykle vadívá,“ uvažovala slečna Lucasová. „V jeho případě se to dá omluvit. Není divu, že tak urostlý mladík z dobré rodiny, bohatý, se všemi možnými přednostmi, si sám sebe vysoce cení. Je právem hrdý, smím-li to tak vyjádřit.“

„Máš úplnou pravdu,“ odvětila Elizabeth, „i já bych mu ochotně prominula *jeho* hrdost, kdyby nepokořil *mou*.“

„Pýcha je velmi častá nectnost, pokud vím,“ ujala se slova Mary, která si zakládala na rozšafných názorech. „Jsem si jistá, že se s ní zhusta setkáme, neboť lidská přirozenost k ní tíhne a málokterí z nás neskrývají v srdci pocit sebeuspokojení pramenící z té či oné vlastnosti, ať skutečné, nebo smyšlené. Je rozdíl mezi pýchou a hrdostí, ač se obě tato slova často užívají. Hrdý člověk nemusí být ještě pyšný. Hrdost se týká spíš toho, co si sami o sobě myslíme, pýcha toho, co si přejeme, aby si o nás mysleli druzí.“

„Kdybych měl tolik co pan Darcy,“ zvolal mladý pán Lucas, který doprovázel sestry, „držel bych nos ještě výš a z nikoho bych si nic nedělal. Choval bych smečku loveckých psů a každý den vypil celou láhev vína.“

„To bys vypil mnohem víc, než by ti bylo zdravo,“ řekla paní Bennetová, „a kdybych tě při tom přistihla, hned bych ti tu láhev vzala.“

Chlapec se bránil, to že by nesměla, a ona trvala na svém, že by to přece jen udělala, a přeli se o to, dokud se návštěva nezvedla.

6

Longbournské dámy vykonaly zakrátko zdvořilostní návštěvu u dam z Netherfieldu. Tato návštěva byla brzy patřičně opětována. Příjemné způsoby nejstarší slečny Bennetové našly milost v očích paní Hurstové i slečny Bingleyové, a třebaže usoudily, že matka Bennetová je nesnesitelná a mladší dcery nestojí za to, aby s nimi člověk ztratil slovo, vyjádřily přání sblížit se s oběma staršími. Jane přijímala jejich blahosklonnost s velkou radostí; avšak Elizabeth dobře viděla, jak povýšeně se ke každému chovají, její sestru nevyjímajíc, a nedokázala se pro ně nadchnout, ačkoli jejich přátelská laskavost vůči Jane – pokud se to tak dalo nazvat – měla svou cenu, neboť byla patrně odezvou obdivu, který k ní choval jejich bratr. Kdykoli se setkali, bylo nabíledni, že ho skutečně zaujala, a stejně tak viděla, že se v Jane prohlubují sympatie, které v ní vzbudil na první pohled, a že je na nejlepší cestě, aby se do něho zamilovala až po uši; s radostí si však uvědomovala, že okolní svět to asi hned tak nepostřehne, neboť Jane v sobě spojovala schopnost hlubokého citu s vyrovnanou povahou a neměnnou přívětivostí, což ji mohlo uchránit od dotěrného podezírání. Jednou se o tom zmínila své přítelkyni slečně Lucasové.

„Snad je příjemné,“ odvětila Charlotta, „když v takovém případě dokáže lidi obalamutit, ale skrývá to v sobě i jisté nebezpečí, bude-li se tak velice ovládat. Utají-li žena

znamenitě své city i před tím, komu patří, může se stát, že propase příležitost ho k sobě připoutat, a pak jí bude chabou útěchou, že se o tom lidé nedozvěděli. Myslím si, že každý vztah roste i z vděčnosti a polichocené ješitnosti a že není moudré k tomu nepřihlédnout. Je přece možné projevit zájem – přirozeně že dáváme některým lidem přednost před jinými – ale málokdo má odvahu se doopravdy zamilovat, když mu to druhá strana neusnadní. V devíti případech z deseti by žena udělala lépe, kdyby dala najevo víc lásky, než skutečně cítí. Tvá sestra se Bingleymu bezesporu líbí, avšak může zůstat jen u toho líbení, jestli mu trochu nevyjde vstříc.“

„Ale ona mu vychází vstříc, pokud je toho při své povaze schopna. Když mně nezůstaly utajeny její city k němu, musel by být dokonalý hlupák, aby je nepostřehl.“

„Nezapomeň, Elizo, že nezná Janiny vlastnosti tak jako ty.“

„Má-li však dívka mládence v srdci a nesnaží se to před ním skrývat, musí to přece poznat.“

„Snad ano, jsou-li spolu dost často. Bingley a Jane se si setkávají poměrně pravidelně, ale nikdy spolu netráví dlouhé hodiny, vídají se ve společnosti mezi mnoha jinými dámami a pány, nemají možnost, aby se celou tu dobu bavili jen spolu. Jane by proto měla co nejlépe využít každé chvíle, kdy se jí podaří upoutat jeho pozornost. Až ho bude mít jistého, pak bude dost času zamilovat se do něho, co srdce ráčí.“

„Tvůj recept má mnoho do sebe,“ odpověděla Elizabeth, „kdyby nešlo o nic jiného než o to dobře se vdát; kdybych byla odhodlaná za každou cenu ulovit bohatého ženicha, anebo vůbec ženicha, pak bych se jím zajisté řídila. Jenže tohle Jane nechce, a nejedná tedy cílevědomě. Přece si dosud nemůže být jista ani hloubkou své náklonnosti,

ani je-li to náklonnost rozumná. Vždyť se seznámili sotva před čtrnácti dny. Čtyřikrát s ním tančila v Merytonu, jednou odpoledne ho navštívila v jeho sídle, čtyřikrát večerela ve společnosti, kde byl i on. Za tu dobu ještě ani nemohla dobře poznat jeho povahu.“

„Ne, jak tomu pojmu rozumíš ty. Kdyby s ním byla pouze *večeřela*, byla by nanejvýš poznala, má-li chuť k jídlu; nezapomínej však, že spolu také strávili čtyři večery – a čtyři večery mohou znamenat mnoho.“

„Ano, během oněch čtyř večerů mohli dospět k poznání, že oba dávají přednost whistu před obchodem; ale pokud jde o důležitější vlastnosti, sotva byli s to odhalit něco vskutku podstatného.“

„Ať tak či tak,“ pravila Charlotta, „přeju Jane z celého srdce to nejlepší a myslím si, že by měla stejnou naději být s ním šťastná, kdyby se vdávala zítra, jako kdyby zkoumala jeho povahu od jara do zimy. Manželství je vždycky sázka do loterie. Ať obě strany sebelépe poznají své založení, ať se sobě povahově sebevíc podobají, jejich spokojenost tím zaručena není. Vždycky se po svatbě ukáže tolik rozností, že jim to vrchovatě postačí k trápení; raději nechtěj nic vědět o případných nedostatcích toho, po jehož boku máš strávit život.“

„Rozesmála jsi mě, Charlottko, ale není to správné. Víš dobře, že to není správné a že by ses podle toho ty sama taky nikdy neřídila.“

Všecka zaujata pozorováním, jak se pan Bingley dvoří její sestře, nenapadlo Elizabeth ani ve snu, že oči jeho přítele spočívají s patrným zájmem na ní. Zpočátku byl pan Darcy sotva ochoten připustit, že je hezká; na plese si ji jen chladně měřil, a když se příště setkali, pozoroval ji jen proto, aby odhalil všechny její nedostatky. Sotva však objasnil sobě i svým přátelům, že nemá ve tváři jediný poutavý rys,

už se mu začalo zdát, že jí výrazné oči dodávají neobyčejnou oduševnělost. Po tomto objevu následovaly vzápětí jiné, stejně zdrcující. Třebaže odkryl kritickým zrakem nejen jeden prohřešek proti symetrii v jejich tvarech, přece byl nucen přiznat, že má svižnou postavičku, příjemnou na pohled; ač tvrdil, že by její způsoby neobstály v nejvyšších společenských kruzích, přesto ho zaujaly svou nenucenou hravostí. O tom všem neměla ani zdání – pro ni to byl člověk, který se k nikomu nesnaží být přívětivý a který ji nepokládal za dost přitažlivou, aby si s ní zatančil.

Dostal chuť poznat ji blíž a jako první krok k rozhovoru s ní sledoval, jak hovoří s jinými. Toho si už všimla. Stalo se to na Lucasově, kde se shromáždila početná společnost.

„Jak si to pan Darcy představuje?“ pravila Elizabeth Charlottě. „Poslouchá, co si povídám s plukovníkem Forsterem!“

„Na to ti může dát odpověď pouze pan Darcy sám.“

„Jestli nepřestane, dám mu najevo, že jsem to postřehla, na to ať vezme jed. Jemu není nic svaté, a nebudu-li k němu sama prostořeká, dostanu z něho za chvíli strach.“

Vzápětí se k nim blížil, ač se nezdálo, že by měl v úmyslu zapříst s nimi rozhovor, a tu slečna Lucasová vyzvala přítelkyni, aby to tedy zkusila, čímž popíchla Elizabeth natolik, že se k němu obrátila se slovy: „Že jsem byla právě neobyčejně přesvědčivá, vidíte, pane Darcy, když jsem škádlila plukovníka Forstera, aby pro nás uspořádal v Merytonu ples?“

„Hovořila jste s velkou naléhavostí, ale na tento námět hovoří všechny dámy vehementně.“

„Soudíte nás přísně.“

„Hned budeme mít příležitost poškádlit na oplátku ji,“ nadhodila slečna Lucasová. „Elizo, jdu otevřít fortepiano, a ty víš, co to znamená.“

„Ty jsi ta nejzvláštnější přítelkyně na světě! Vždycky mě vyzveš, abych zahrála a zazpívala ze všech nejdřív. Kdyby se má marnivost zakládala na hudebním umění, byla bys pro mne nedocenitelná, ale takhle bych skutečně mnohem raději nevystupovala před lidmi, kteří jsou zvyklí slyšet přední umělce.“ Slečna Lucasová však nechtěla slyšet žádné vytáčky, a tak se Elizabeth podvolila: „Nu dobrá, když jinak nedáš.“ Pohlédla chmurně na pana Darcyho a dodala: „Máme u nás takové pěkné staré rčení, každý je samozřejmě zná: ‚Šetřte dechem, milí braši, ať máte čím foukat v kaši!‘ Zařídím se tedy podle toho, abych nemusela lapat po dechu při písničce.“

Poslouchala se příjemně, přestože skutečně neměla vynikající hlas. Zazpívala dvě tři písně, a než mohla vyhovět několika hostům žádajícím, aby ještě přidala, už ji s velkou chutí vystřídala její sestra Mary; byla ze všech Bennetových děvčat nejméně hezká, a proto si zakládala na svých znalostech a dovednostech a čekala vždy netrpělivě na příležitost, aby se před ostatními pochlubila.

Mary neměla ani talent, ani vybroušený vkus; marnivost v ní sice vzbuzovala píli, ale zároveň i sklon ke karatelství a přehnanému sebevědomí, což by se projevilo nepříznivě i na dokonalejším vystoupení, než bylo její. Přirozené a neafektované Elizabeth naslouchali posluchači s větším potěšením, třebaže nehrála zcela tak dobře, a Mary byla ráda, když na konci dlouhého koncertu vzbudila zájem a vděk několika irskými a skotskými písničkami, přednesenými na žádost svých mladších sester, které se s chlapci Lucasovými a dvěma třemi důstojníky daly do tance v rohu místnosti.

Pan Darcy postával mlčky opodál v hlubokém opovržení nad takovým marněním večera, nad nemožností rozumně si pohovořit, a byl natolik zabrán do svých

myšlenek, že ani nepostřehl přítomnost sira Williama Lucase po svém boku, dokud ho sir William neoslovil: „Tohle je ta pravá zábava pro mládež, pane Darcy! Tanci se přece jen nic nevyrovná. Pokládám tanec ve vybrané společnosti za rozkošné rozptýlení.“

„Zajisté, sire Williame, a má tu výhodu, že je oblíben na celém světě, a to i v méně vybraných společnostech. Kdejaký divoch umí tančit.“

Sir William se jen usmál. „Váš přítel je pravým mistrem v tomto oboru,“ dodal, když chvíli pozoroval Bingleyho, jenž se připojil k tanečnickům, „a vůbec nepochybuji o tom, že i vy v něm vynikáte.“

„Nejspíš jste mě už viděl tančit v Merytonu, pane.“

„Ano, viděl, a byl to pohled nad jiné útešný. Tančíváte často u dvora?“

„To jsem ještě nikdy neučinil.“

„Nepokládal byste si za čest tančit v takovém prostředí?“

„Snažím se vždycky této cti vyhnout, ať je to v jakémkoli prostředí.“

„Výdržujete si dům v Londýně, nemýlím-li se?“

Pan Darcy se uklonil.

„I já jsem kdysi uvažoval o tom, mám-li se tam usídlit natrvalo – neboť miluji vznešenou společnost – avšak nebyl jsem si jist, zda by lady Lucasové dělal městský vzduch dobře.“

Odměl se a čekal na odpověď, leč jeho společník nebyl v hovorné náladě, a jelikož se k nim právě blížila Elizabeth, napadlo ho, že ukáže, jak se chová pravý kavalír, a oslovil ji: „Pročpak netančíte, drahá slečno Elizo? Dovolte mi prosím, pane Darcy, abych vám zvolil za partnerku tuto rozkošnou mladou dámu. Víím, že neodmítnete tančit, když před vámi stane taková krasavice.“ Vzal ji za ruku a byl by ji vložil do dlaně panu Darcymu, jehož to

sice velmi překvapilo, avšak vůbec by se nezdráhal, jenže Elizabeth se už vzpamatovala, vyprostila mu ruku a trochu zajímavě pronesla k siru Williamovi: „Nemám vůbec v úmyslu tančit, pane. Nemyslete si prosím, že chodím po sále a hledám si tanečníka.“

Pan Darcy ji s obřadnou vážností požádal, aby mu prokázala tu čest, ale marně. Elizabeth trvala na svém a ani domlouvání sira Williama ji nezviklalo v jejím rozhodnutí.

„Tančíte tak dokonale, slečno Elizo, že je od vás kruté, odpírat mi potěšení vás pozorovat, a třebaže tento pán nebývá tomuto rozptýlení obvykle nakloněn, jistě mu nebude proti mysli věnovat mu příští půlhodinku.“

„Pan Darcy je příliš zdvořilý,“ usmála se Elizabeth.

„To vskutku je, avšak uvážíme-li, jaké má k tomu poňutky, nemůžeme se divit jeho ochotě, vždyť kdo by měl námitky proti takové tanečnici?“

Elizabeth na něj šelmovsky pohlédla a odcházela. Odmítnutí ji v Darcyho očích nesnížilo, ba právě o ní uznale přemítal, když ho z úvah vytrhla slečna Bingleyová: „Že uhádnou, o čem dumáte?“

„O tom si dovolím pochybovat.“

„Říkáte si v duchu, jak nesnesitelné by bylo trávit mnoho večerů tímto způsobem – a v takové společnosti; a jsem vskutku s vámi zajedno. Už dávno jsem se tak nenudila! Všude ten nevkus a ta hlučnost – jak jsou tu všichni bezvýznamní a na jak důležité si hrají! Velice ráda bych slyšela, jak byste je svým břitkým jazykem popsal vy!“

„Ujišťuju vás, že vaše domněnky vůbec neodpovídají skutečnosti. Obíral jsem se v duchu daleko příjemnějšími úvahami. Přemítal jsem, jakou rozkoš mohou skýtat čarovné oči zasazené do pěkné dívčí tvářičky.“

Slečna Bingleyová mu ihned pozorně zapátrala ve tváři a přála si zvědět, které dámě se zdařilo probudit v něm tyto

pocity. Pan Darcy neohroženě odvětil: „Slečně Elizabeth Bennetové.“

„Slečně Elizabeth Bennetové?“ opáčila slečna Bingleyová. „Nestačím žasnout! Odkdypak vás takto zaujala? A prozradte mi prosím, kdy vám budeme smět blahopřát?“

„Čekal jsem, že přesně tohle řeknete. U dam uhání fantazie mílovými kroky, v mžiku dospěje od obdivu k lásce, od lásky ke svatbě. Věděl jsem, že se na to zeptáte.“

„Ne, ne, myslíte-li to vážně, pokládám to za hotovou věc. Budete mít skutečně okouzlující tchyni a z pemberleyského zámku se vám samozřejmě ani nehne.“

Lhostejně naslouchal, jak se baví na jeho účet, a když ji svým klidem přesvědčil, že nebezpečí nehrozí, překypovala vtipem ještě dlouho.

7

Majetek pana Benneta pozůstával téměř výlučně ze statku vynášejícího dva tisíce liber ročně; naneštěstí pro jeho dcery však podle poslední vůle měl připadnout vzdálenému příbuznému, neboť manželé Bennetovi neměli dědice mužského pohlaví; paní sice přinesla do manželství věno víc než dostatečně odpovídající její společenské úrovni, sotva však mohlo vyvážit nevýhodné ustanovení týkající se vlastnictví manželova. Její otec býval advokátem v Merytonu a odkázal jí čtyři tisíce liber.

Měla sestru a ta se provdala za otcova koncipienta Philipse, který po něm převzal kancelář, a bratra, jenž vlastnil solidní obchodní firmu v Londýně.

Víska Longbourn ležela asi míli za Merytonem, což bylo pro slečny Bennetovy velmi příhodné; třikrát čtyřikrát do týdne zatoužily se tam vypravit a složit poklonu paní tetince i modistce sídlící přes ulici. Se zvláštní horlivostí plnily tuto povinnost obě mladší dcery, Lydia a Catherine: byly mnohem naivnější než jejich sestry, a když se nic lepšího nenaskytlo, stačila vycházka do Merytonu, aby se dopoledne zabavily a večer měly o čem povídat; a třebaže venkov neoplýval zajímavostmi, u tetinky se vždycky dozvěděly něco nového. V současné době však měly postaráno jak o novinky, tak o spokojenost, neboť do kraje nedávno přitáhl pluk vojenské domobrany, měl se tu zdržet přes zimu a v Merytonu se usídlil štáb.

Návštěvy u paní Philipsové se nyní staly zdrojem vysoce zajímavých zpráv. Denně obohacovaly slečny své vědomosti o jména i postavení dalších důstojníků. Nebylo už tajemstvím, kde se kdo ubytoval, a zanedlouho se počaly seznamovat s důstojníky osobně. Pan Philips je všechny po řadě navštívil a tímto činem odkryl svým neteřím pramen dlouho nepoznaného štěstí. Nebavily se o ničem než o důstojnících, a ožila-li paní Bennetová nápadně při sebemenší zmínce o velkém jmění pana Bingleyho, pak v očích jejích dcer nestálo ve srovnání s nárameníky praporečků za pozornost.

Pan Bennet vyslechl jednou odpoledne jejich výlevy na toto téma a přísně poznamenal: „Z vašeho breptání jsem pochopil pouze jedno: že jste nejhoupější husy široko daleko. Měl jsem ten dojem už delší dobu, a teď se mi potvrdil.“

Catherine se zarazila a zmlkla, avšak Lydia si z toho vůbec nic nedělala, vykládala dál nadšeně o kapitánu Carterovi a že by ho během dneška velice ráda spatřila, neboť odjíždí zítra ráno do Londýna.

„Udivuje mě, milý choti,“ pravila paní Bennetová, „že dokážete jen tak bezevšeho prohlásit své děti za husy. Kdybych chtěla nějaké děti urážet, zajisté bych si k tomu nezvolila ty své.“

„Jsou-li mé děti hloupé, pak to doufám dokážu po pravdě posoudit.“

„Ano – naše děvčata však jsou náhodou všechna velmi bystrá, drahý.“

„Lichotím si, že toto je jediný bod, v němž se naše názory rozcházejí. Doufal jsem, že se shodneme ve všem všudy, avšak v této věci s vámi nemohu souhlasit, neboť pokládám obě naše mladší dcery za neobyčejně poštilé.“

„Nemůžete po takových děvčatech žádat, drahý manželi, aby měla ten rozum co jejich otec a matka. Až dospějí

do našeho věku, pak, troufám si tvrdit, je nebudou důstojníci zajímat o nic více než nás dva dnes. Vzpomínám si na ty časy, kdy se mi červený kabát také líbil – vlastně se mi v hloubi duše líbí dodnes – a kdyby se nějaký ztepilý mladý plukovník s pěti nebo šesti tisíci ročně zajímal o některou mou dceru, neřekla bych ne. Však jsem si onehdy večer u sira Williama říkala, že plukovníku Forsterovi uniforma náramně sluší.“

„Matinko,“ zvolala Lydia, „paní tetinka povídala, že plukovník Forster ani kapitán Carter už nechodí tak často k slečně Watsonové, jako když sem přijeli, a že je nyní vídá otálet v Clarkově knihovně.“

Paní Bennetová na to chtěla odpovědět, ale přerušil ji příchod lokaje z Netherfieldu, který přinesl psaníčko pro slečnu Bennetovou a čekal na odpověď. Paní Bennetové zasmály radostně oči, a zatímco dcera četla, útočila na ni otázkami: „Nu tak, Jane, kdopak ti to píše? A o čem? Copak stojí v tom psaníčku? Pospěš si, Jane, a pověz nám to, pospěš si, děvenko.“

„Je to od slečny Bingleyové,“ řekla Jane a přečetla dopis nahlas.

Drahá přítelkyně,

neslitujete-li se nad námi a nepovečeříte-li dnes s Louisou a se mnou, vystavíte nás nebezpečí, že se navzájem do smrti rozkmotříme, neboť dvě ženy nemohou být celý den ponechány samy sobě, aby se nakonec nepohádaly. Vydejte se na cestu co možná nejdřív. Bratr a náš host večeří s důstojníky mimo domov.

Vaše

Caroline Bingleyová

„S důstojníky!“ zvolala Lydia. „To je mi divné, že se o tom paní tetinka nezmínila.“

„Večeri mimo domov,“ podotkla paní Bennetová, „to je velká smůla.“

„Smím si vzít kočár?“ zeptala se Jane.

„Ale ne, děvenko, jeď raději na koni; déšť je na spadnutí, a tak se budeš muset zřejmě zdržet do rána.“

„Vymyslela jste si to pěkně,“ namítla Elizabeth, „jen kdybyste měla jistotu, že se nenabídnou odvézt ji domů.“

„Ale kdepak! Vždyť v kočáře pana Bingleyho odjeli pánové do Merytonu a Hurstovi nemají k svému kočáru koně.“

„Já bych ale mnohem raději jela v kočáře.“

„Jenže tatínek ti ho nemůže půjčit, děvenko. Koně jsou potřeba na statku, vidíte, manželí?“

„Jsou potřeba na statku mnohem častěji, než je můžete postrádat.“

„Budete-li je však potřebovat dnes, zavděčíte se matince,“ podotkla Elizabeth.

Otec Bennet se nakonec dal přece jen slyšet, že se dnes bez nich neobejde; Jane se musela vydat na cestu koňmo a matka ji vyprovázela ke dveřím a dychtivě přitom předpovídala špatné počasí. Její přání bylo vyslyšeno: sotva Jane odjela, začalo hustě pršet. Sestry se o Jane strachovaly, ale matka se radovala. Celý večer lilo jako z konve a Jane se skutečně nemohla vrátit.

„To jsem měla doopravdy skvělý nápad,“ pochvalovala si paní Bennetová nejednou, jako by se bylo rozpršelo její zásluhou. A to ještě ani netušila, jaké šťastné následky bude její důvtip mít. Sotva se nasnídali, přinesl sluha z Netherfieldu pro Elizabeth tento list:

Milá Lízinko!

Necítím se dnes ráno nějak ve své kůži – asi v důsledku toho, že jsem včera tak hrozně promokla. Moje laskavé přítelkyně nechtějí ani slyšet o tom, že bych se vydala na zpáteční cestu, dokud mi nebude docela dobře. Také trvají na tom, že mi zavolají pana Jonese – tak abyste se nepolekali, až uslyšíte, že u mne byl – bolí mě hlava a v krku, ale jinak to snad nebude tak zlé.

Tvá atd.

„Vidíte, paní,“ řekl pan Bennet, když Elizabeth přečetla nahlas Janin list. „Upadne-li vaše dcera do zlé nemoci a zemře, bude vám útěchou vědomí, že se jí to stalo při pronásledování pana Bingleyho a na váš příkaz.“

„I jděte! Malé nachlazení ještě nikoho do hrobu nesklátilo. Budou o ni obětavě pečovat. Dokud u nich setrvá, je všechno v nejlepším pořádku. Dojela bych se za ní podívat, kdybych si mohla vzít kočár.“

Elizabeth si o Jane dělala skutečně starosti a byla odhodlaná se do Netherfieldu vypravit; jelikož kočár nebyl k mání a na koni nejezdila, mohla tak učinit jediné pěšky. Seznámila ostatní se svým úmyslem.

„Jak tě může taková hloupost napadnout?“ zvolala matka. „Jen považ toho bláta! Jak bys vypadala, než bys tam došla?“

„Jane mě pozná a na ostatních mi nesejde.“

„To mi jemně naznačuješ, že bych měl poslat pro kočár, Lízinko?“ zeptal se otec.

„Ne, vůbec ne. Nevadí mi, že se projdu. Co znamená taková vzdálenost, mám-li před sebou jistý cíl? Vždyť jsou to jen tři míle. Do večera jsem zpátky.“

„Tvou dobrotu provází obdivuhodná činorodost,“ pronesla Mary. „Avšak každé citové hnutí se má podřídit

vládě rozumu a podle mého mínění by vynaložená náma-
ha měla vždy být úměrná požadavkům.“

„Doprovodíme tě až do Merytonu,“ nabídky se Catherine s Lydií.

V Merytonu se rozloučily; mladší sestry se vydaly za některou důstojnickou paničkou do bytu a Elizabeth kráčela dál sama: rychlými kroky minula jedno pole, druhé, třetí, přelézala plůtky a skákala přes kaluže s netrpělivým elánem, až se ocitla na dohled netherfieldského domu s unavenými kotníky, ušpiněnými punčochami a s tvářemi rozpálenými namáhavým výkonem.

Uvedli ji do ranního salonku, kde právě všichni kromě Jane dleli a kde její příchod vyvolal velké překvapení. Paní Hurstová ani slečna Bingleyová nemohly uvěřit, že ušla tři míle tak časně, za tak nepříznivého počasí a sama samotinká; Elizabeth nabyla dojmu, že jí proto hluboce opovrhují. Přesto ji přijali s velkou blahosklonností, zatímco uvítání jejich bratra provázelo něco lepšího než blahosklonnost: přátelský zájem a laskavost. Pan Darcy prohodil jen pár slov, pan Hurst mlčky přihlížel. První pozoroval s obdivem, jak jí po přestálé námaze jiskřivě planou tváře, a zároveň pochybovačně uvažoval, zda situace skutečně vyžadovala, aby se vydala na tak dlouhou cestu bez doprovodu; druhý neměl zájem než o snídani.

Na své dotazy po sestřině stavu nedostala příznivou odpověď. Slečna Bennetová špatně spala, a třebaže neleží, má horkost a necítí se natolik dobře, aby mohla opustit pokoj. Elizabeth uvítala s radostí, že ji k ní bez dalších průtahů zavedli, a Jane, která jen z obavy, aby je doma nevylekala a zbytečně nezatěžovala, nenaznačila ve svém listě, jak velice by jí taková návštěva přišla vhod, měla velkou radost, že ji vidí. Nebylo jí ale příliš do řeči, a když je slečna Bingleyová zanechala o samotě, vypravila ze sebe

jen pár slov o tom, jak jsou na ni všichni hodní a jak je jim zavázaná. Elizabeth ji mlčky ošetřovala.

Po snídani se dostavily obě hostitelky a Elizabeth si o nich začala tvořit mnohem příznivější mínění, když viděla, jak jsou vůči Jane milé a starostlivé. Přišel apatykář, prohlédl pacientku a prohlásil, jak se dalo čekat, že se vážně nachladila a bude třeba přikročit k léčbě. Doporučil, aby ulehla, a slíbil nějakou medicínu. Jeho rady Jane ihned uposlechla, neboť horečka stoupala a rozbolela ji hlava. Elizabeth ji neopouštěla ani na okamžik a také obě dámy proseděly většinu času v jejím pokoji: jelikož páni odešli, neměly vlastně nic jiného na práci.

Když odbila třetí, cítila Elizabeth, že je načase, aby se rozloučila, a velmi nerada to také oznámila. Slečna Bingleyová jí nabídla kočár a nebyla by ji musela dlouho přemlouvat, když tu Jane dala najevo takový zármutek nad sestřiným odchodem, že slečna Bingleyová byla nucena Elizabeth navrhnout, aby zatím zůstala v Netherfieldu. Elizabeth vděčně přijala a do Longbournu se vypravil sluha, aby seznámil rodinu Bennetových se stavem věcí a přinesl šaty a prádlo.

8

V pět hodin se obě dámy odešly převléknout a v půl sedmé byla Elizabeth pozvána k večeři. Na zdvořilé dotazy, kterými ji všichni zahrnuli a z nichž k její radosti vynikaly právě páně Bingleyovy obzvláštní starostlivosti, nemohla dát příznivou odpověď. Janin stav se vůbec nelepšil. Když to obě sestry slyšely, opakovaly třikrát či čtyřikrát, jak je to rmoutí, jak je to nepříjemné takhle se nastydnout, a že ony samy mají ke stonání velký odpor; načež to pustily z hlavy. Elizabeth viděla, že je Jane vůbec nezajímá, pokud není přítomna, a s chutí se opět poddala svým dřívějším antipatiím.

Z celé společnosti se jí skutečně zamlouval jen jejich bratr. Zjevně měl o Jane starost a jí samé se tak mile věnoval, že se trochu přestala cítit jako vetřelec, za jakého ji ostatní podle jejího soudu považovali. Kromě něho si jí sotva kdo povšiml. Slečna Bingleyová byla zcela zaujatá panem Darcym, její sestra neméně a pan Hurst, po jehož boku seděla, byl velice pohodlný pán, který se zajímal jen o jídlo, pití a karty, a jakmile vyzvěděl, že dává přednost jednoduché domácí stravě před ragú, neměl už, o čem by s ní hovořil.

Hned po večeři se odebrala k Jane, a sotva za sebou zavřela dveře, už ji slečna Bingleyová začala pomlouvat. Konstatovala, že má přímo hrozné způsoby, něco mezi povýšeností a drsností, že neumí promluvit, že není

krásná ani elegantní, že nemá vkus. Paní Hurstová tento názor sdílela a dodala: „Zkrátka, nic nemluví pro ni, až na to, že má dobré nohy. Do smrti nezapomenu, jak se tu dnes ráno objevila. Vypadala doopravdy jako divoženka.“

„Máš pravdu, Louiso. Musela jsem vyvinout velké úsilí, abych zachovala vážnou tvář. Co je to za nesmysl vůbec sem chodit! Proč musí letět přes pole a louky, když se její sestra nastyďne? A jaké měla vlasy, rozčuchané a rozevláté!“

„Ano, a ta spodnička! Doufám, že sis všimla její spodničky, měla ji určitě nejméně deset čísel vymáchanou v blátě a stáhla si sukni, aby to nebylo vidět, jenže to nebylo nic platné.“

„Snad to popisuješ přesně, Louiso,“ pravil Bingley, „ale já nic takového nepostřehl. Připadalo mi, že to slečně Elizabeth Bennetové moc sluší, když sem dnes ráno přišla. Jestli měla nebo neměla špinavou spodničku, toho jsem si nevšiml.“

„Vám to ale nemohlo ujít, že, pane Darcy?“ zeptala se slečna Bingleyová. „Domnívám se, že byste si nepřál, aby se *vaše sestra* takto předvedla.“

„Zajisté že ne.“

„Běžet tři míle nebo čtyři nebo pět, či kolik to vlastně je, po kotníky v blátě a sama, úplně sama! Co je to za nápad? Podle mého to svědčí jedině o zavrheníhodném pocitu přezíravé volnosti a lhostejnosti k společenským formám, s jakou se běžně setkáváme na venkově.“

„Svědčí to o chvályhodné sesterské náklonnosti,“ poznamenal Bingley.

„Obávám se, pane Darcy,“ podotkla slečna Bingleyová polohlasně, „že toto dobrodružství poněkud ztlumí váš obdiv k jejím krásným očím.“

„Ale vůbec ne,“ odvětil. „Tělesná námaha jim dodala lesku.“

Nato zavládlo krátké ticho, až paní Hurstová opět začala: „Jane Bennetová se mi velmi zamlouvá, je to rozto milé děvče a přála bych jí z celého srdce dobrou partii. Ale obávám se, že vzhledem k jejímu otci a matce a vůbec celému jejímu pochybnému příbuzenstvu o tom nemůže být ani řeči.“

„Sama jsi ale přece tvrdila, pokud se nemýlím, že jejich strýc je v Merytonu advokátem.“

„Ano, a mají ještě jednoho strýčka, ale toho bys musel hledat mezi krámy na Cheapside.“

„Penězi k nezaplacení!“ dodala její sestra a obě se srdečně rozesmály.

„Kdyby však měly po strýci v *každém* krámě na Cheapside,“ zvolal Bingley, „nebralo by jim to na osobním kouzlu.“

„Snižuje to však pravděpodobnost, že by si je vzal muž v dobrém postavení,“ odvětil Darcy.

Na tento názor Bingley neodpověděl, leč jeho sestry s ním vřele souhlasily a ještě hezkou chvíli se dobře bavily na účet pochybného příbuzenstva své drahé přítelkyně.

Pak opustily jídelnu a s obnovenou něžností se odebraly do pokoje nemocné a seděly u ní, dokud se nezačala podávat káva. Janin stav se stále spíš horšil, než lepšil. A Elizabeth se od ní nehнула ani na krok až do pozdních hodin, když k její úlevě pacientka usnula a ona se spíš ze slušnosti než s potěšením odhodlala sejít dolů. Když vkročila do salonu, zastihla celou společnost u karet; vyzvali ji hned, aby se k nim přidala, ale odmítla, neboť tušila, že se hraje o vysoké částky, vymluvila se na sestru a prohlásila, že si tu chvíli, kdy může zůstat v saloně, ukrátí čtením. Pan Hurst se na ni překvapeně zahleděl.

„Dáváte přednost knize před kartami?“ zeptal se.
„Zvláštní.“

„Slečna Eliza Bennetová,“ pravila slečna Bingleyová,
„opovrhuje kartami. Je to velká čtenářka a nic jiného ji
netěší.“

„Nezasluhuji si ani vaší chválu, ani vašeho odsouzení,“
bránila se Elizabeth. „Nejsem velká čtenářka a těší mě
i leccos jiného.“

„Vím, že váš těší, když můžete posloužit sestře,“ pravil
Bingley, „a potěší vás ještě více, až se bohdá uzdraví.“

Elizabeth mu upřímně poděkovala a přistoupila ke stolku,
na němž leželo několik knih. Okamžitě se nabídl, že jí
donese další, pokud jeho knihovna stačí.

„Škoda že nejsem bohatě zásoben, měl bych se čím
chlubit a vy byste si lépe vybrala, ale jsem příliš pohodlný;
nemám mnoho knih, a přitom je jich pořád víc, než
kdy přečtu.“

Elizabeth ho s úsměvem ujistila, že jí úplně postačí ty,
které jsou v pokoji.

„Udivuje mne, že papá po sobě zanechal tak málo knih,“
pravila slečna Bingleyová. „Jakou rozkošnou knihovnu
máte u vás v Pemberley, pane Darcy!“

„Měla by být dobrá,“ odvětil suše, „je výsledkem úsilí
několika generací.“

„I vy sám na ní máte velkou zásluhu, vždyť stále kupujete
nové knihy.“

„Nechápu, jak v dnešní době může někdo zanedbávat
rodinnou knihovnu.“

„Zanedbávat! Jsem si jista, že vy zanedbáváte nic, co
přispívá k rozkvětu vašeho vznešeného sídla. Kéž by tvůj
dům, Charlesi, až si ho postavíš, byl alespoň zpola tak rozkošný
jako Pemberley!“

„Také bych si to přál.“